

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 207/21

Λουξεμβούργο, 23 Νοεμβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-564/19
IS (Μη σύννομο της διατάξεως περί παραπομπής)

Το δίκαιο της Ένωσης δεν επιτρέπει σε ανώτατο εθνικό δικαστήριο αποφαινόμενο επί αναιρέσεως υπέρ του νόμου ασκηθείσας από τον γενικό εισαγγελέα του οικείου κράτους μέλους να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο είναι μη σύννομη για τον λόγο ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης

Η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στον εθνικό δικαστή την υποχρέωση να μην εφαρμόσει κάθε εθνική δικαστική πρακτική η οποία θίγει την ευχέρειά του να υποβάλλει προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο

Δικαστής του Pesti Központi Kerületi Bíróság (κεντρικού πρωτοβάθμιου δικαστηρίου του διαμερίσματος της Πέστης, Ουγγαρία) επελήφθη ποινικής δίωξης κατά Σουηδού υπηκόου. Κατά την πρώτη ακρόαση από την ανακριτική αρχή, ο κατηγορούμενος, ο οποίος δεν γνωρίζει την ουγγρική γλώσσα, ενημερώθηκε για τις εις βάρος του υπόνοιες με τη συνδρομή διερμηνέα σουηδικής γλώσσας. Ωστόσο, δεν υπάρχουν στοιχεία σχετικά με τον τρόπο επιλογής του διερμηνέα και πιστοποίησης των προσόντων του ούτε σχετικά με το εάν ο διερμηνέας και ο κατηγορούμενος κατανοούσαν ο ένας τον άλλο. Πράγματι, η Ουγγαρία δεν διαθέτει επίσημο μητρώο μεταφραστών και διερμηνέων και η ουγγρική νομοθεσία δεν καθορίζει ποιος και με βάση ποια κριτήρια μπορεί να οριστεί ως μεταφραστής ή διερμηνέας σε ποινική διαδικασία. Επομένως, κατά το επιληφθέν δικαστήριο, ούτε ο συνήγορος ούτε ο δικαστής είναι σε θέση να εξακριβώσουν την ποιότητα της διερμηνείας. Υπό τις συνθήκες αυτές, το εν λόγω δικαστήριο εκτιμά ότι είναι δυνατό να υπάρξει προσβολή του δικαιώματος ενημέρωσης του κατηγορουμένου σχετικά με τα δικαιώματά του καθώς και προσβολή των δικαιωμάτων του υπεράσπισης.

Στο πλαίσιο αυτό, το ως άνω δικαστήριο αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα όσον αφορά τη συμβατότητα της ουγγρικής νομοθεσίας με την οδηγία 2010/64¹, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία, και με την οδηγία 2012/13², σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο τέτοιων διαδικασιών. Σε περίπτωση ασυμβατότητας, ερωτά, επιπλέον, αν η ποινική διαδικασία μπορεί να συνεχισθεί ερήμην του κατηγορουμένου, δεδομένου ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, προβλέπεται στο ουγγρικό δίκαιο τέτοια διαδικασία, όταν ο κατηγορούμενος δεν παρίσταται στην ακροαματική διαδικασία.

Μετά την εν λόγω αρχική υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο, το Κύρια (Ανώτατο Δικαστήριο, Ουγγαρία) αποφάνθηκε επί αιτήσεως αναιρέσεως υπέρ του νόμου την οποία άσκησε ο Ούγγρος γενικός εισαγγελέας κατά της απόφασης περί παραπομπής και έκρινε την απόφαση αυτή μη σύννομη, χωρίς ωστόσο να θίγει τα έννομα αποτελέσματά της, με το σκεπτικό, κατ' ουσίαν, ότι τα υποβληθέντα ερωτήματα δεν ήταν λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της οικείας διαφοράς. Με το ίδιο σκεπτικό με αυτό που στηρίζει την απόφαση του Κύρια (Ανωτάτου Δικαστηρίου), κινήθηκε πειθαρχική διαδικασία κατά του δικαστή του μονομελούς αιτούντος δικαστηρίου, η οποία εν τω μεταξύ ανακλήθηκε. Έχοντας αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης μιας τέτοιας διαδικασίας καθώς και της απόφασης του Κύρια (Ανωτάτου Δικαστηρίου), όπως

¹ Οδηγία 2010/64/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Οκτωβρίου 2010, σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία (ΕΕ 2010, L 280, σ. 1).

² Οδηγία 2012/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012, σχετικά με το δικαίωμα ενημέρωσης στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών (ΕΕ 2012, L 142, σ. 1).

επίσης και ως προς τον αντίκτυπο της απόφασης αυτής όσον αφορά τη συνέχιση της ποινικής διαδικασίας της κύριας δίκης, ο εν λόγω δικαστής υπέβαλε συναφώς συμπληρωματική αίτηση προδικαστικής αποφάσεως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

Κατά πρώτον, το τμήμα μείζονος συνθέσεως του Δικαστηρίου κρίνει ότι **το σύστημα συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου**, που καθιερώνει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, **δεν επιτρέπει σε ανώτατο εθνικό δικαστήριο** αποφαινόμενο επί αναιρέσεως υπέρ του **νόμου να διαπιστώσει ότι αίτηση προδικαστικής αποφάσεως υποβληθείσα στο Δικαστήριο από κατώτερο δικαστήριο είναι μη σύννομη για τον λόγο ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα δεν είναι λυσιτελή και αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης**, ανεξαρτήτως του ότι η διαπίστωση αυτή δεν θίγει τα έννομα αποτελέσματα της απόφασης με την οποία υποβάλλεται η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως. Πράγματι, **ένας τέτοιος έλεγχος νομιμότητας προσομοιάζει στον έλεγχο του παραδεκτού αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, για τον οποίο αποκλειστικώς αρμόδιο είναι το Δικαστήριο**. Επιπλέον, μια τέτοια διαπίστωση έλλειψης νομιμότητας είναι ικανή, αφενός, να υπονομεύσει το κύρος των απαντήσεων που το Δικαστήριο θα παράσχει και, αφετέρου, να περιορίσει την άσκηση της αρμοδιότητας των εθνικών δικαστηρίων να υποβάλλουν στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως και, κατά συνέπεια, είναι ικανή να περιορίσει την αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που οι ιδιώτες αντλούν από το δίκαιο της Ένωσης.

Υπό τις συνθήκες αυτές, **η αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης επιβάλλει στο κατώτερο δικαστήριο την υποχρέωση να μην εφαρμόσει την απόφαση του ανώτατου δικαστηρίου του οικείου κράτους μέλους**. Το συμπέρασμα αυτό ουδόλως επηρεάζεται από το γεγονός ότι, στη συνέχεια, το Δικαστήριο μπορεί ενδεχομένως να κηρύξει απαράδεκτα τα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το κατώτερο δικαστήριο.

Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι **το δίκαιο της Ένωσης αντιτίθεται στην κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας κατά εθνικού δικαστή για τον λόγο ότι υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως**, δεδομένου ότι απλώς και μόνον το ενδεχόμενο άσκησης πειθαρχικής δίωξης δύναται να θίξει τον μηχανισμό του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, καθώς και την ανεξαρτησία του δικαστή, η οποία είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την εύρυθμη λειτουργία του μηχανισμού αυτού. Εξάλλου, μια τέτοια διαδικασία δύναται να αποτρέψει το σύνολο των εθνικών δικαστηρίων από την υποβολή αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως, πράγμα που θα μπορούσε να υπονομεύσει την ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης.

Τέλος, κατά τρίτον, το Δικαστήριο εξετάζει τις υποχρεώσεις που υπέχουν τα κράτη μέλη από την οδηγία 2010/64 σχετικά με τη διερμηνεία και τη μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία. Συναφώς, τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου να διασφαλίζουν, αφενός, ότι η ποιότητα της διερμηνείας και μετάφρασης είναι επαρκής ώστε ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος να κατανοεί την εναντίον του κατηγορία. Η δημιουργία μητρώου ανεξάρτητων μεταφραστών και διερμηνέων αποτελεί, συναφώς, ένα από τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Αφετέρου, τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη πρέπει να παρέχουν στα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα να εξακριβώνουν αν η ποιότητα της διερμηνείας ήταν επαρκής, προκειμένου να παρέχονται τα εχέγγυα για τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης και να διασφαλίζεται η άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης.

Κατόπιν του ελέγχου αυτού, το εθνικό δικαστήριο μπορεί να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, λόγω ανεπάρκειας της διερμηνείας ή επειδή είναι αδύνατον να διαπιστωθεί η ποιότητα της παρασχεθείσας διερμηνείας, ένα πρόσωπο δεν ενημερώθηκε, σε γλώσσα την οποία κατανοεί, για την εναντίον του κατηγορία. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι οδηγίες 2010/64 και 2012/13, ερμηνευόμενες υπό το πρίσμα των δικαιωμάτων υπεράσπισης κατά την έννοια του άρθρου 48, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αντιτίθενται στο να συνεχιστεί ερήμην η ποινική διαδικασία.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό

με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106